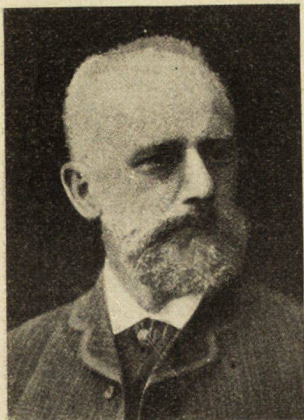

Ч.

Чайковски, Пьотър Иличъ — прочутъ руски компонистъ, род. 7 май 1840 въ Воткинския заводъ (Вятска губерния), умр. 9 февр. 1893 въ Петербургъ (отъ холера), синъ на директоръ на заводъ, (после на Техно-

Пьотър Иличъ Чайковски

логическия институтъ въ Петербургъ) получилъ отлично домашно възпитание; показалъ отрано голѣма музикална дарба, Ч. не е почналъ отъ рано редовни занятия по музика; когато 1850 семейството се преселва въ Петербургъ, той постъпва въ училището за правни науки, следъ свършването на което бива назначенъ чиновникъ въ Финансовото министерство, а, успоредно съ службата си, е училъ при Руд. Кюндигенъ (пиано) и Ломакинъ (теория), и пѣялъ въ хора на последния. За да се посвети всецѣло на музика — го подтиква поетътъ Апухтинъ, който съзрѣлъ неговия голѣмъ музикаленъ даръ. 1862 Ч. напушта службата, и постъпва въ Петербургската консерватория, като ученикъ на Ант. Рубинщайнъ (пиано и композиция), Заремба (теория), Хайнрихъ Щилъ и Чиарди (флейта). 1865 из-

лиза отъ консерваторията, съ звание „свободенъ художникъ“, като получава награда за композицията си — химнътъ „На радостта“ (Шилеръ). По покана на Ник. Рубинщайнъ, 1866 влиза въ преподавателското тѣло на Московската консерватория, Н. Рубинщайнъ го взема изцѣло подъ своето покровителство, дава му жилище въ своя домъ, изпълнява негови творения, и се застъпва предъ издателя П. Юргенсонъ — да ги печати. 1868 въ Москва бива изпълнена първата симфония на Ч., а на следната година, все тамъ, бива поставена и първата негова опера „Воевода“. Работата въ консерваторията го отекчавала, прѣчела на творческитъ му занятия, и той успѣва да се освободи отъ нея — следъ 11 годишна преподавателска дейность, когато въ лицето на г-жа Надежда Филаретовна фонъ Мекъ — една рѣдка поклонница на неговата голѣма дарба — той намира една щедра меценатка, която му отрежда годишно 6000 рубли — единъ видъ пенсия, и му осигурява, изобщо, една материална безпечность. 1877, работейки надъ операта „Евгений Онегинъ“, Ч. заболѣва отъ тежко нервно разстройство, но пребиванието му въ Швейцария и Италия бързо възстановява физическото му здраве — и възвръща творческитъ му сили до толкова, че още въ чужбина довършва „Онегинъ“, и написва съ една изумителна бързина четвъртата си симфония, която посвещава на г-жа фонъ Мекъ. 1887 Ч. се явява за пръвъ пѣтъ като диригентъ въ Москва, после въ Петербургъ, а, следъ това — и въ чужбина: — Лайпцигъ, Берлинъ, Хамбургъ, Лондонъ, Женева, Дрезденъ. 1891 дирижира въ Парижъ и Нью-Йоркъ, а 1892—1893 год. и въ Виена, Прага, Парижъ, Брюкселъ и Лондонъ. 1893 дирижира, щжо, и на акта при възвезждането му въ степенъ „почетенъ докторъ на музиката“ отъ Кембриджкия университетъ. Обичното мѣсто за живѣне на Ч. е било неговото имение Майданово, при Клинь — въ единение, всрѣдъ руската природа и първобитността на руското село. До явяването на